

LÉČBA SRDEČNÍHO SELHÁNÍ

**J.Špínar, J Vítovec, J. Hradec, L. Špínarová,
I. Málek, J. Meluzín, M. Hegarová, L. Hošková, O. Ludka, M. Táborský
Oponenti: Z. Moťovská, R. Pudil**

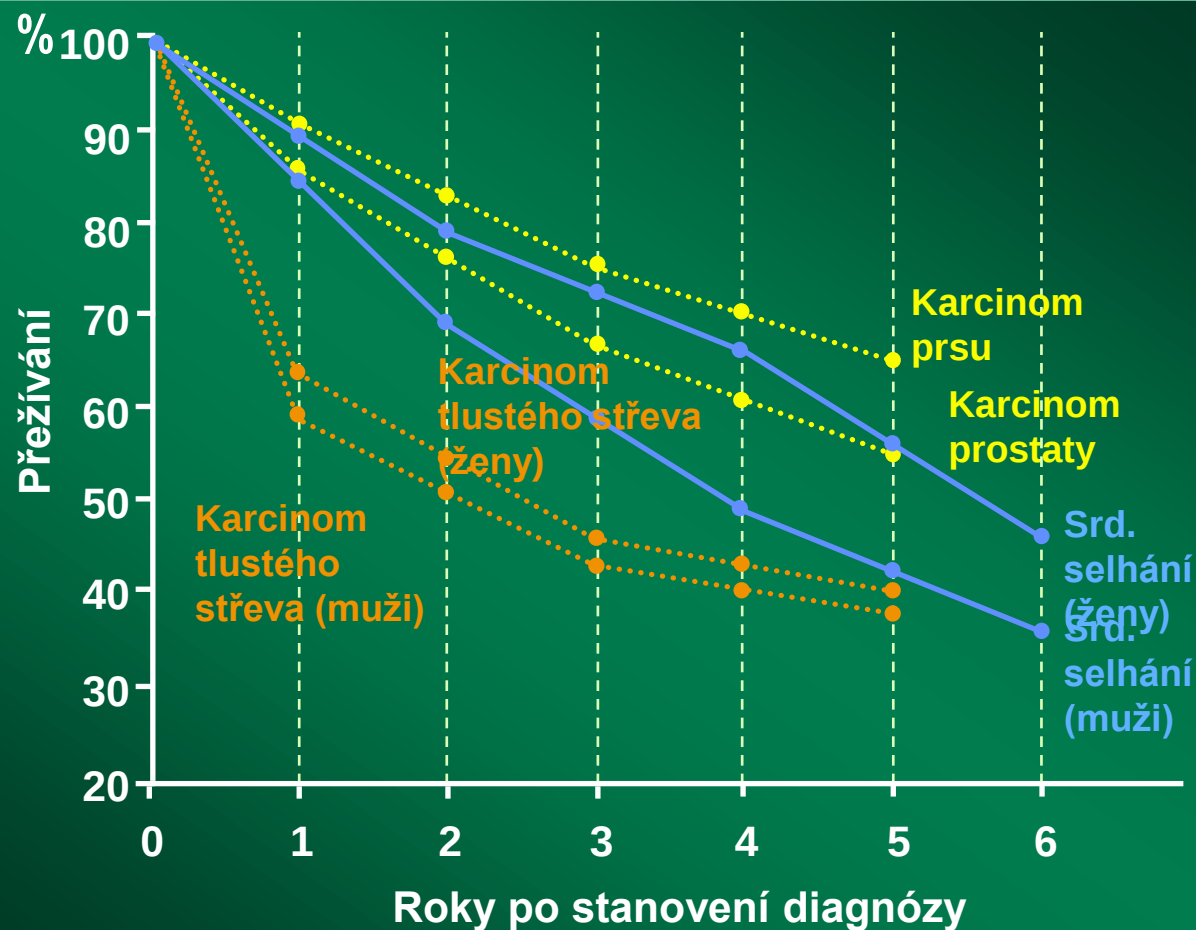
Guidelines ČKS 2011

Cíle léčby :

- **Prevence**
  - Primární prevence - léčba onemocnění vedoucích k srdeční dysfunkci a srdečnímu selhání
  - Sekundární prevence - léčba již vzniklé srdeční dysfunkce k srdečnímu selhání
- **Snížení morbidity**
  - Zlepšení nebo udržení kvality života pacienta
- **Snížení mortality**
  - prodloužení života pacienta

Prognóza srdečního selhání

Křivky přežívání u srdečního selhání a různých forem rakoviny u mužů a žen ve věku 55-74 let. (Údaje jsou převzaty z Framingham Study a Norwegian Cancer Registry, Oslo, 1980)

Možnosti léčby

- Režimová a dietní opatření
- Farmakologická léčba
- Chirurgická a podpůrná
přístrojová léčba

Nefarmakologická léčba

Režimová a dietní opatření

- snížení tělesné hmotnosti při nadváze či obezitě
- omezení příjmu kuchyňské soli na $< 4-5$ g NaCl/den
- abstinence alkoholu
- abstinence kouření
- přiměřené tělesné cvičení (klidový režim jen při akutním srdečním selhání)

Nefarmakologická léčba

Režimová a dietní opatření u srdečního selhání

- cestování
nejdou doporučovány dlouhotrvající lety (riziko dehydratace, otoků), krátkodobé lety vhodnější než dlouhodobé přesuny autobusem
- sexuální aktivita
NYHA I-II: bez omezení při dostatečné informovanosti nemocného
NYHA III-IV: vysoké riziko dekompenzace u žen ochrana před početím
- očkování
vhodné je očkování proti chřipce (snížení rizika zhoršení srdečního selhání pro vzniklou infekci)

Farmakologická léčba

- ACE inhibitory (ACE-I)
- Blokátory receptorů pro AII (ARB)
- Betablokátory
- Blokátory aldosteronu (BRA)
- Diuretika
- Digoxin
- *Ivabradin*
- Vazodilatancia
- Antikoagulancia, antiagragancia
- Amiodaron
- Pozitivně inotropní látky

Vývoj léčby srdečního selhání

Venepunkce

**Digitalis
Diuretika**

**Digitalis
Diuretika
ACE-I**

**Digitalis
Diuretika
ACE-I
Betablokátory
Aldoblokátory**

**I
V
A
B
R
A
D
I
N**

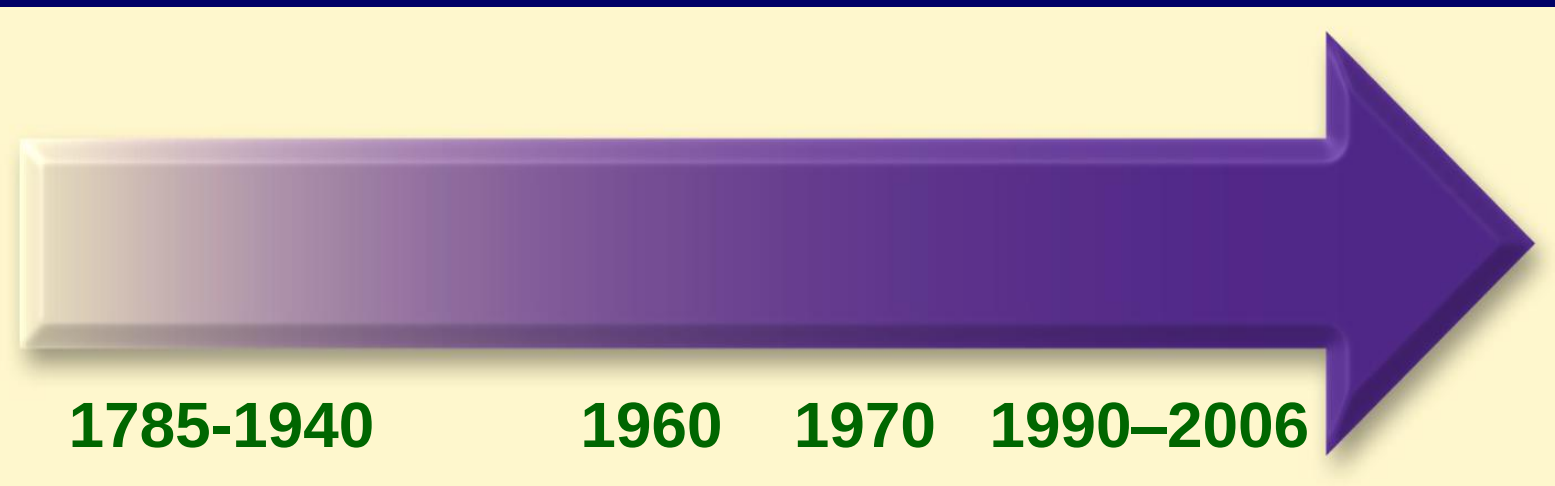
**ICD
CRT**

1785-1940

1960

1970

1990-2006

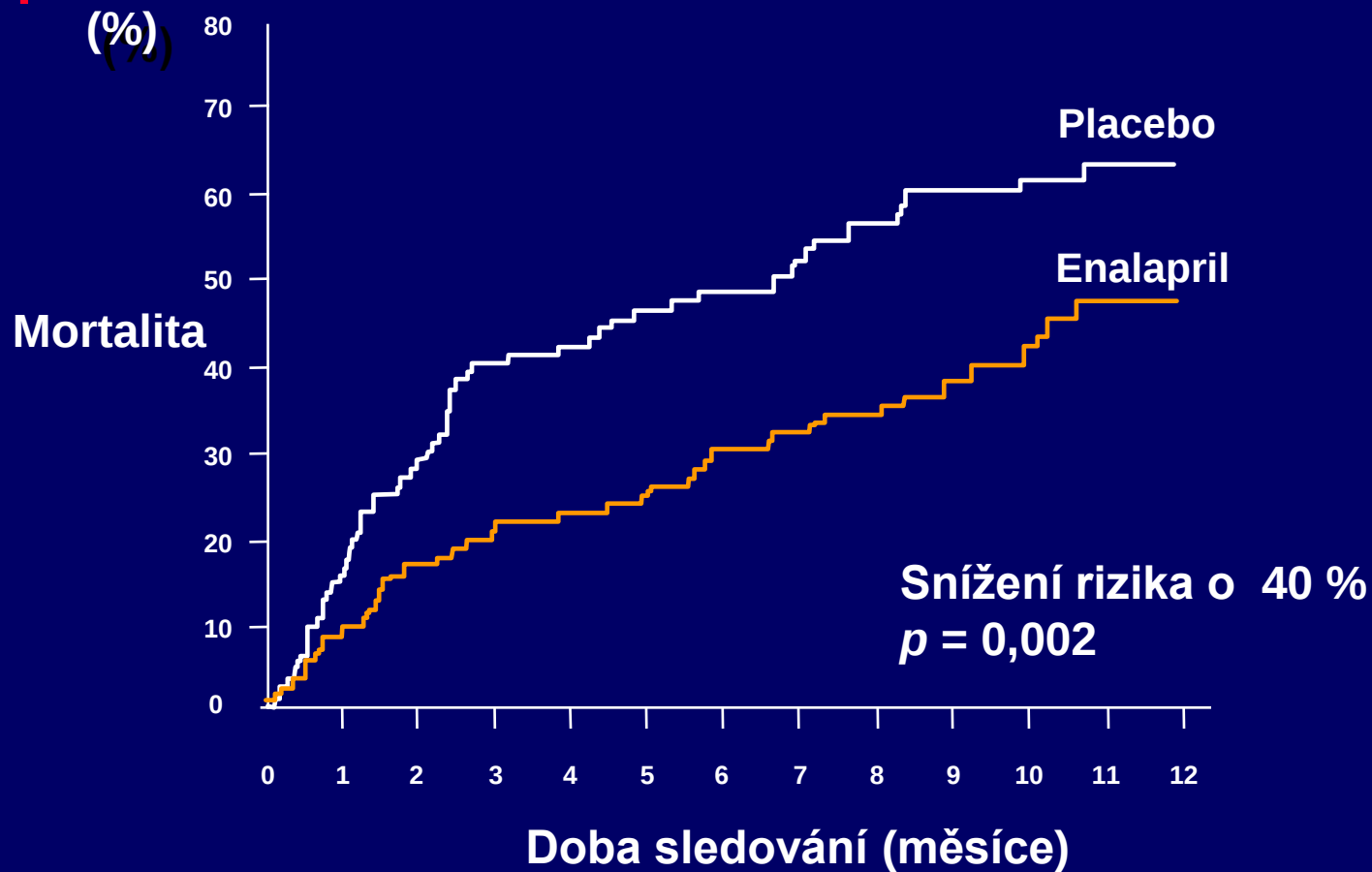
Blokáda RAAS

- **ACE inhibitory (ACE-I)**
- **Blok. receptorů pro AII (ARB)**
- *Betablokátory*
- **Blok. aldosteronu (BRA)**
- *Blokátory reninu (IR)*

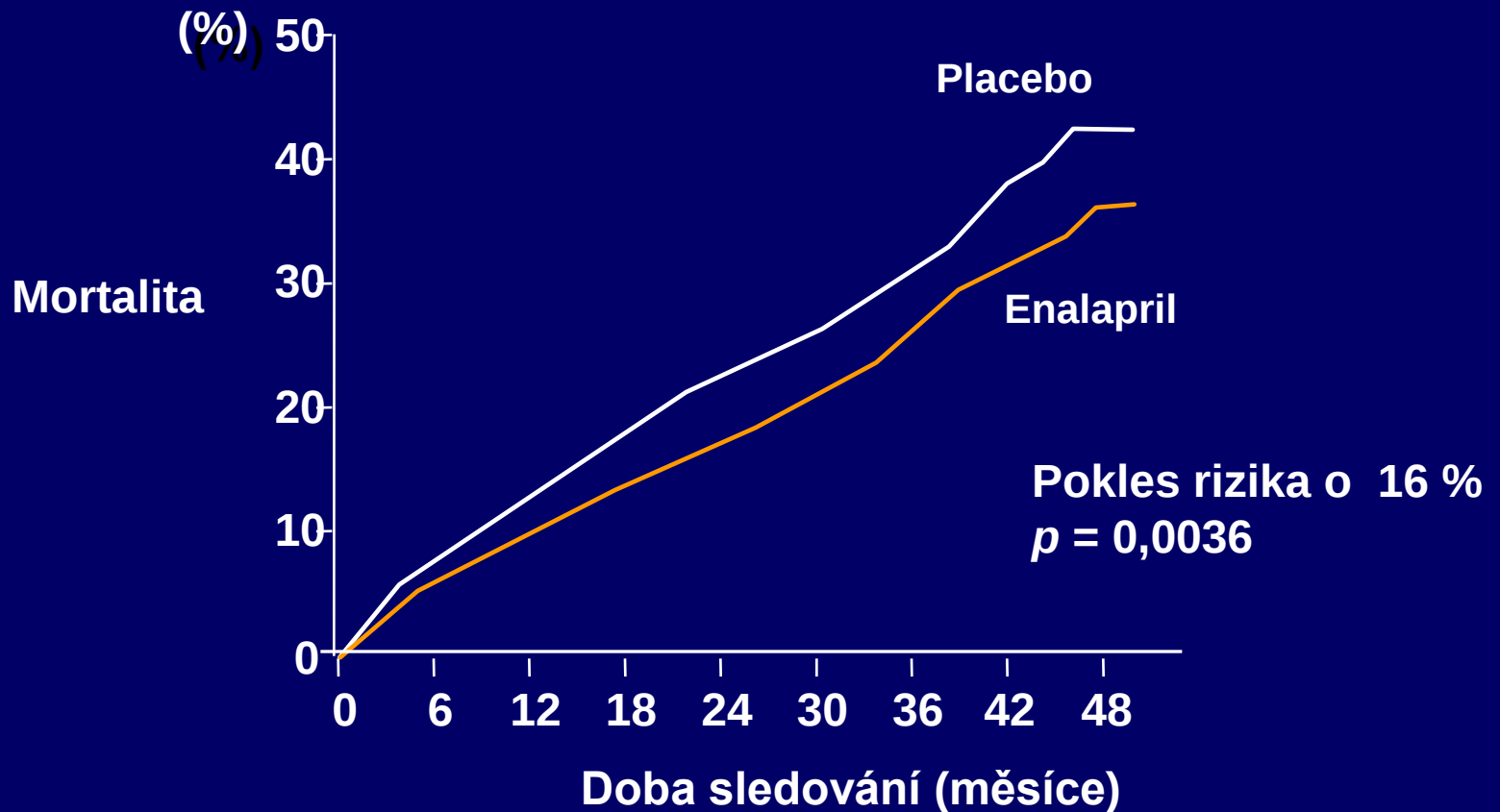
Inhibitory ACE – CONSENSUS I

Co-Operative North-Scandinavian ENalapril SUrvival Study

Inhibitory ACE – SOLVD léčebná větev

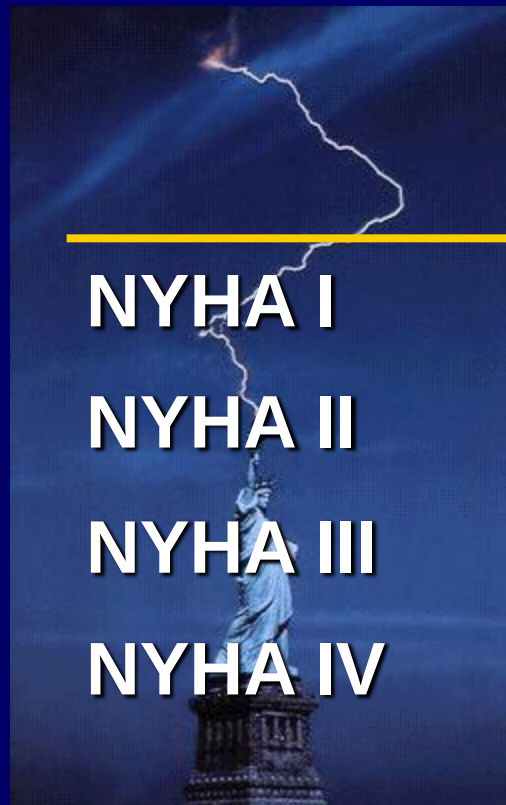
Studies Of Left Ventricular Dysfunction – Treatment study

SOLVD Investigators *N Engl J Med* 1991;325:293-302

Studie s inhibitory ACE u CHSS

metaanalýza studií s chronickým srdečním selháním

Mortalita

inhibitory ACE (%)

kontroly (%)

NYHA I

3,2

4,9

NYHA II

13,7

18,2

NYHA III

16,5

23,8

NYHA IV

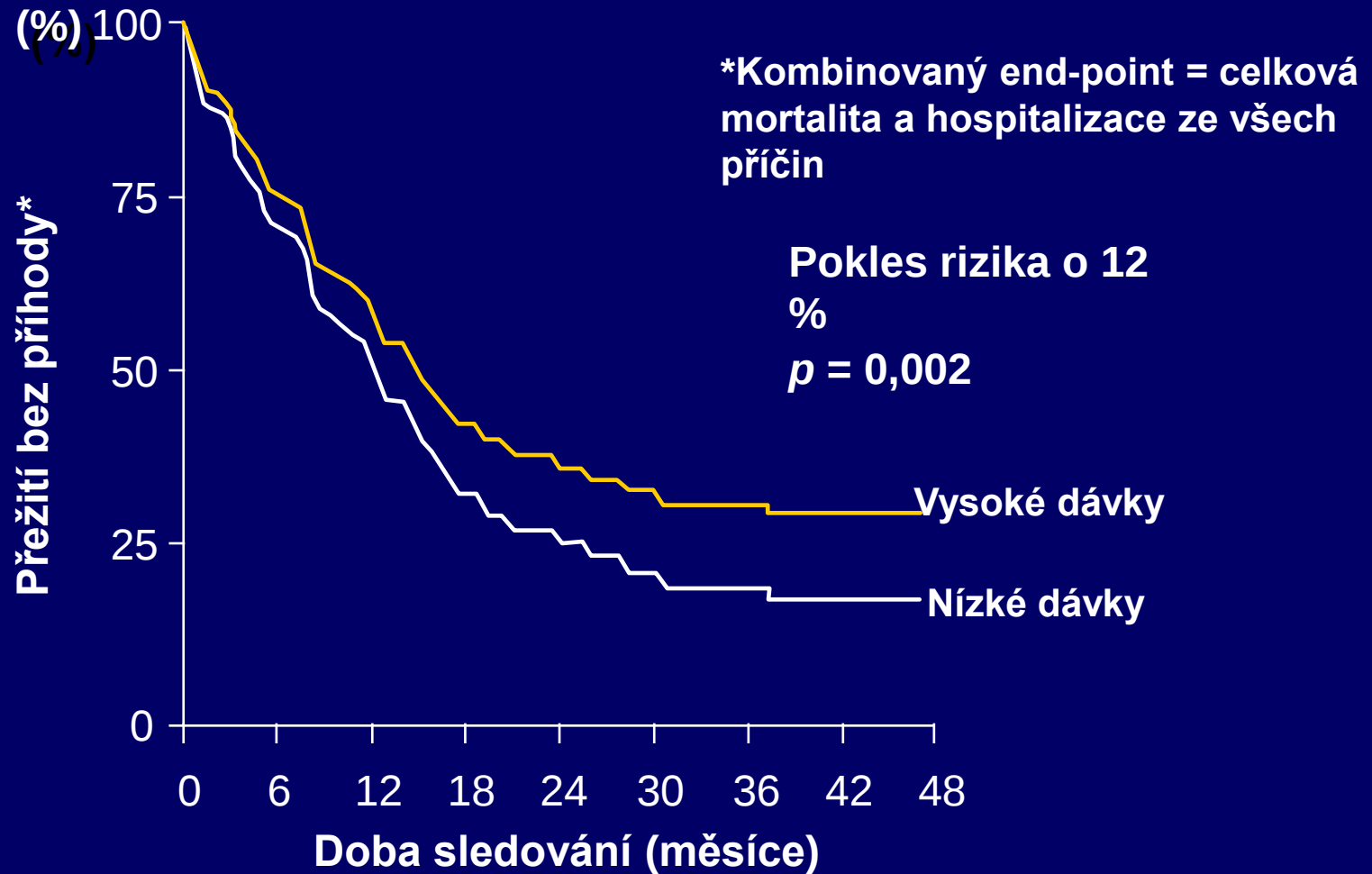
28,1

45,1

Inhibitory ACE - ATLAS

Assesment of Treatment with Lisinopril And Survival Study

Packer M et al, *Circulation* 1999;100: 2312-2318

Inhibitory ACE - ATLAS

- HOSPITALIZACE – 19 %
- KV HOPSITALIZACE – 16 %
- CHSS HOSPITALIZACE – 24 %

VYSOKÁ DÁVKA

ACE inhibitory

Indikace	Stav
I, A	CHSS na podkladě systolické dysfunkce levé komory
I, A	Asymptomatická dysfunkce levé komory
IIa, B	CHSS na podkladě diastolické dysfunkce
I, A	Prevence CHSS u ICHS, HT, DM

ACE inhibitory

1.	Před zahájením léčby se vyvarovat vysokých dávek diuretik
2.	První dávku možno podat večer. Při podání ráno nutno monitorovat TK 3-4 hod
3.	Začínat malou dávkou a zvolna titrovat
4.	V průběhu titrace (3-5 dní) kontrolovat renální fce a iontogram. Později kontroly 1 x 3-6 měsíců
5.	Při zahájení nenasazovat současně kalium šetřící diuretika
6.	Nepodávat nesteroidní antirevmatika, snižují účinnost ACE-I
7.	Při každém zvýšení dávky kontrolovat TK

Doporučené denní dávky inhibitorů ACE

Přípravek	Úvodní dávka (mg)	Cílová dávka (mg)
Captopril	3 x 6,25	3 x – 50
Enalapril	1-2 x 2,5	2 x – 20
Lisinopril	1 x 2,5	1 x 20
Perindopril erbum.	1 x 2	1 x 8
Perindopril arginin	1 x 2,5	1 x 10
Ramipril	1 x 1,25-2,5	1 x 10
Trandolapril	1 x 0,5	1 x 4

Inhibitory ACE - kontraindikace

- Nebudou léčeni:
  - Hypotenze (TKs < 90 mmHg)
  - Těžká CHRI (kreatinin > 250 (180) mmol/l)
  - Oboustranná stenóza arteria renalis
  - Intolerance inhibitorů ACE – angioedém
  - Intolerance inhibitorů ACE – kašel ???
  - Hyponatremie, hypovolemie, hyperkalemie
  - Akutní dekompenzace

Angiotenzin II antagonisté (ARB)

	Úvodní dávka (mg)	Cílová dávka (mg)
Candesartan	1 x 4	1 x 16 - 32
Losartan	1 x 25	1 x 100
Valsartan	2 x 40	2 x 160

Dávku zdvojnásobovat za 7 - 14 dní

Nemáme důkaz, že jsou lepší než ACE-I, proto jsou indikovány při intoleranci ACE-I. (I, A)

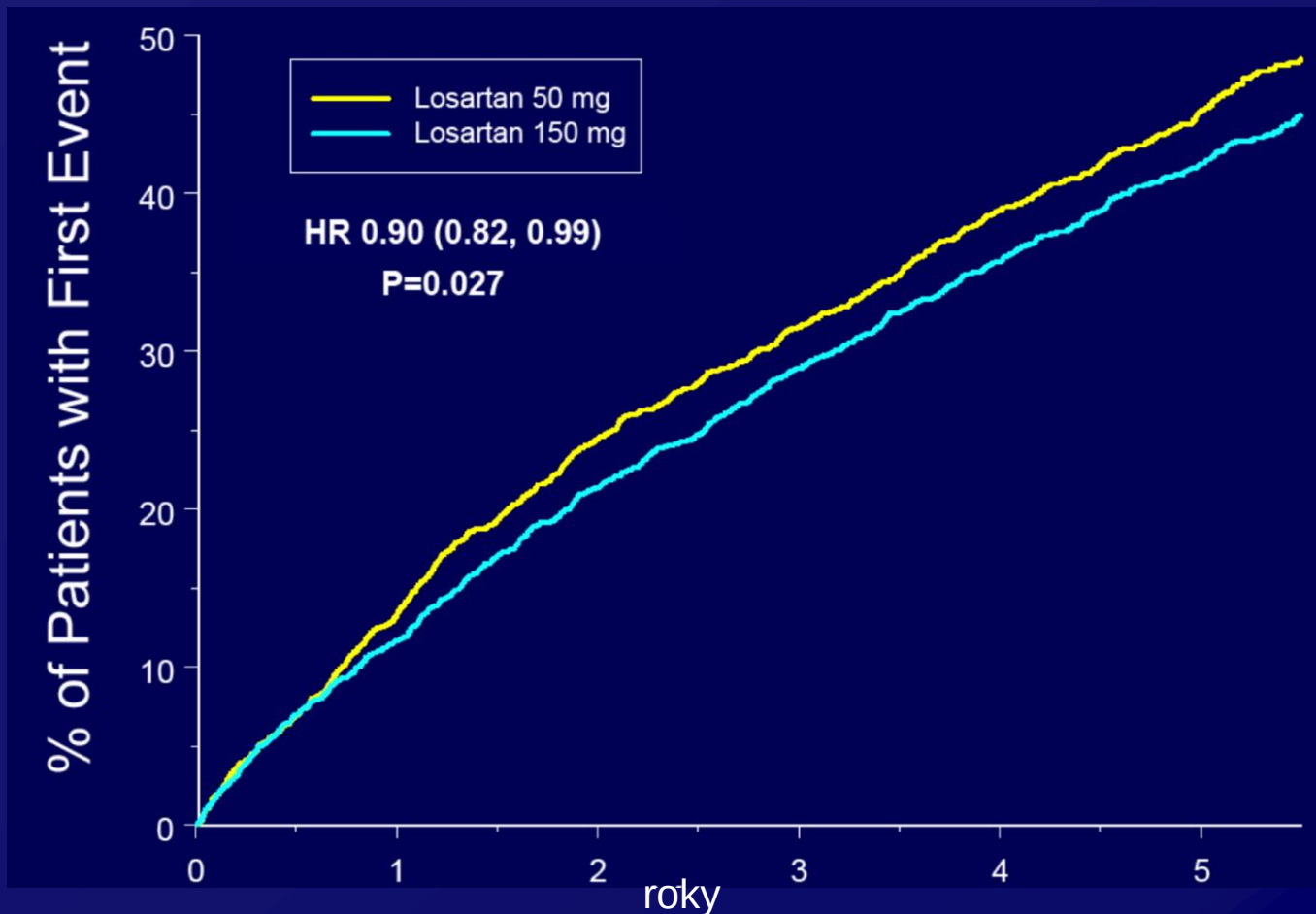
Výhody kombinační léčby nebyly potvrzeny. Vhodná je kombinace u nemocných s proteinurií a nekontrolovanou hypertenzí. (IIa, B)

Kombinační léčba snižuje počet hospitalizací. (IIa, B)

HEAAL

Úmrtí nebo hospitalizace pro SS

Losartan 50 mg

1646

1422

1277

1126

644

Losartan 150 mg

1684

1493

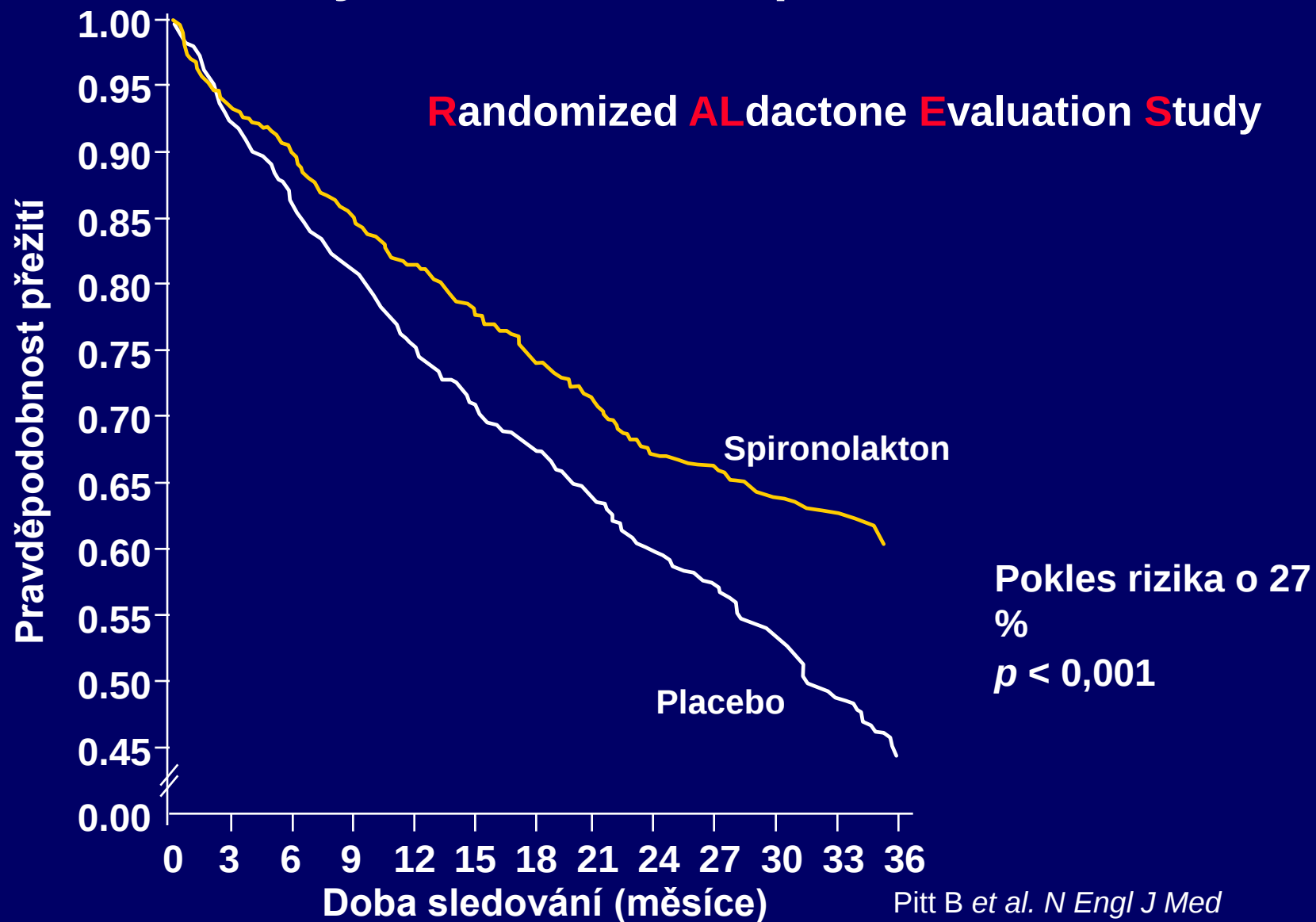
1344

1205

711

Blokátory aldosteronu - spironolakton - RALES

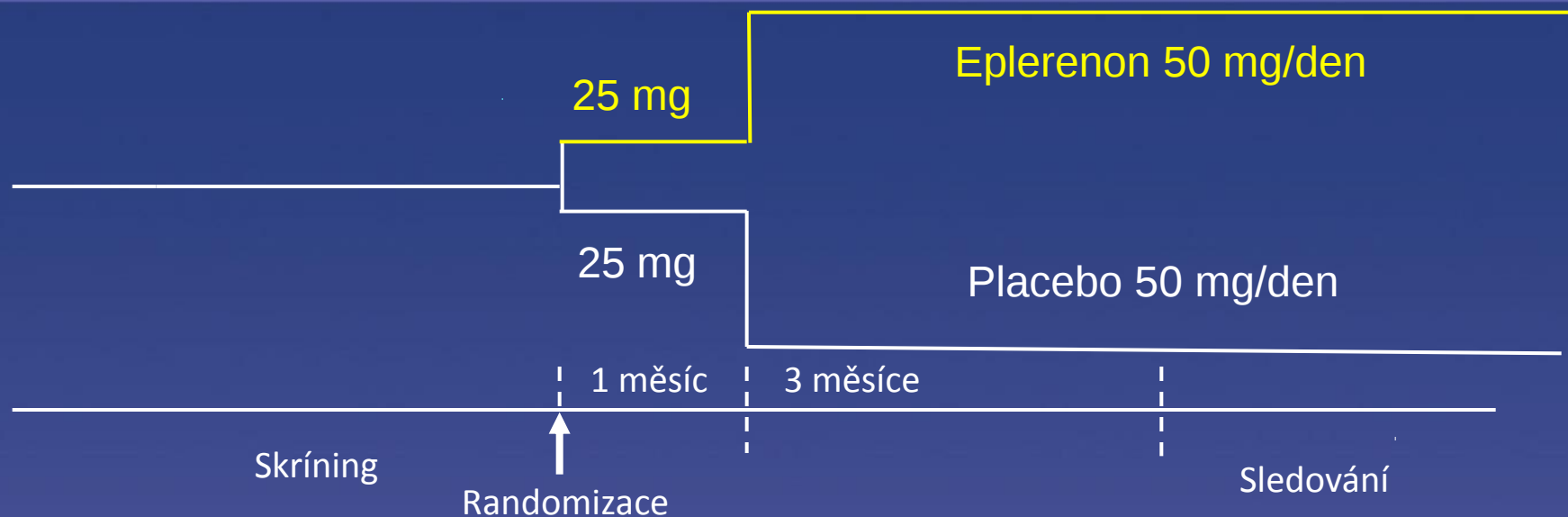

Pitt B et al. *N Engl J Med*
1999;10:709-717

Počet předpisů spironolaktonu, hospitalizací a úmrtí v souvislosti s hyperkalemií v provincii Ontario, Kanada před a po publikaci výsledků studie RALES

	Před (r. 1994)	Po (r. 2001)	p
Počet předpisů spironolaktonu	34/1000 obyvatel	149/1000 obyvatel	< 0,001
Počet hospitalizací v souvislosti s hyperkalemií	2,4/1000 obyvatel	11/1000 obyvatel	< 0,001
Počet úmrtí v souvislosti s hyperkalemií	0,3/1000 obyvatel	2,0/1000 obyvatel	< 0,001

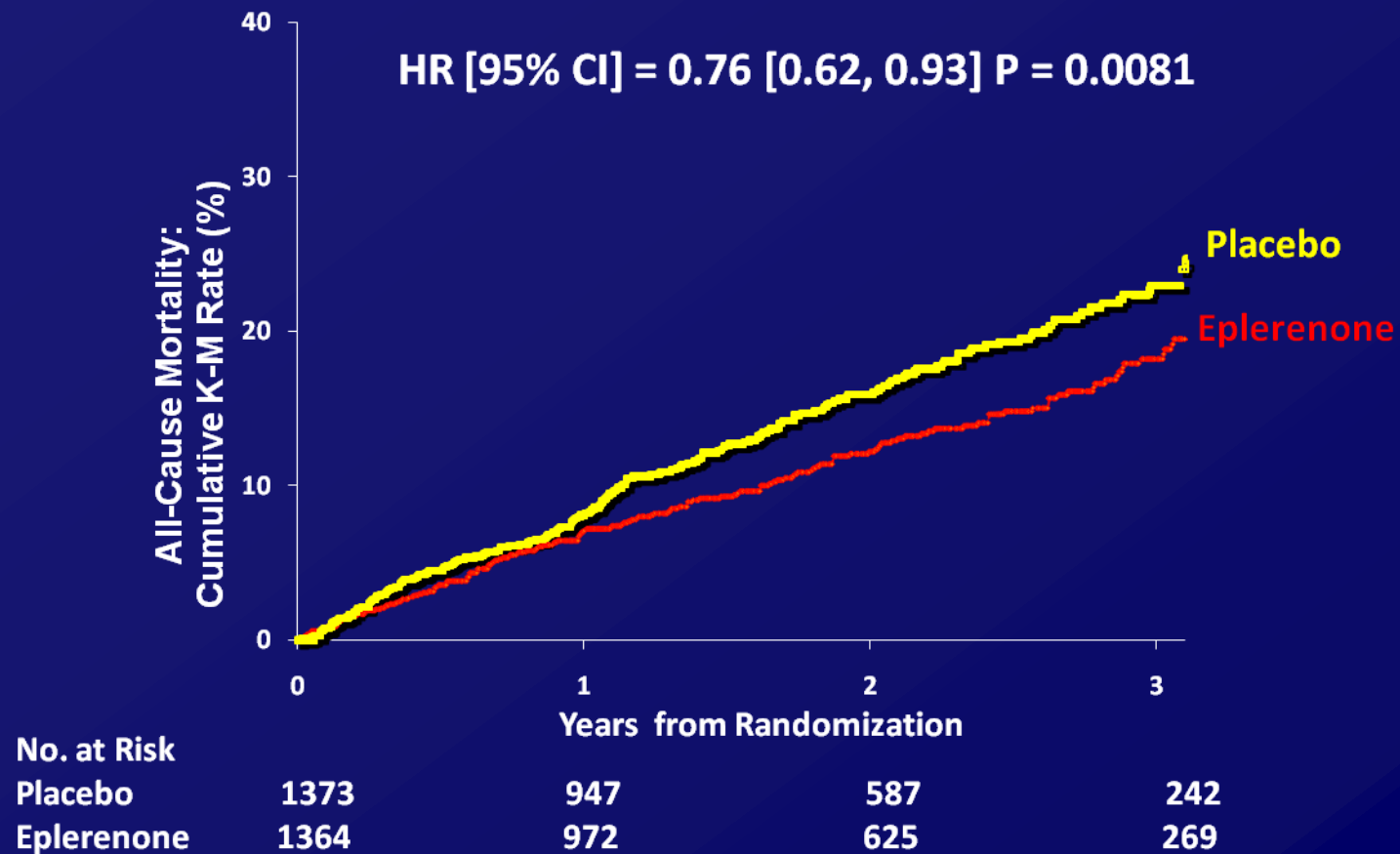
Uspořádání studie

- N = 3100; chron. systol. srdeční selhání
- NYHA II, EF $\leq 0,30$
- Na optimální léčbě dle guidelines
- Primární endpoint: KV- úmrtí nebo hospitalizace pro SS

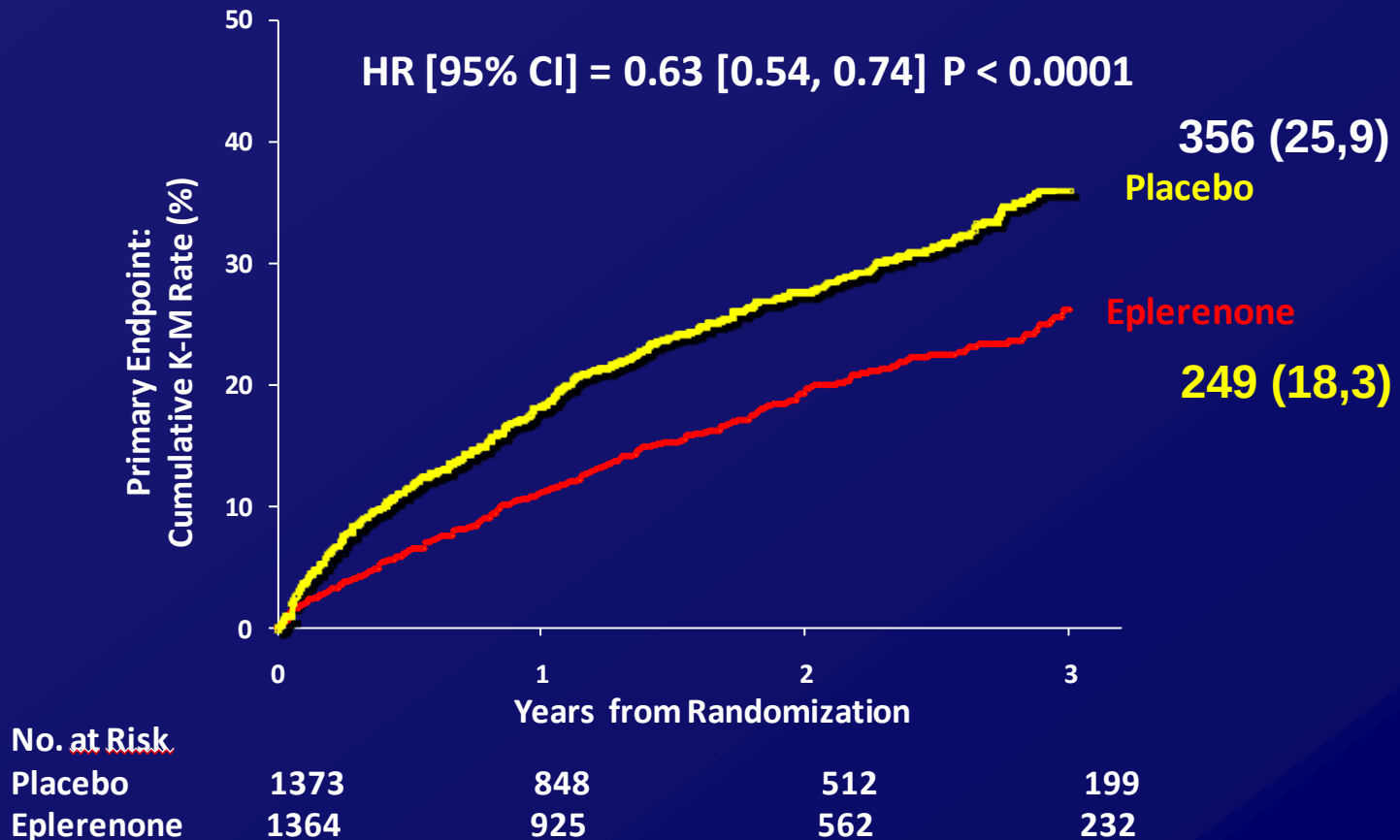
EMPHASIS HF

Celková mortalita

Zannad F et al. NEJM 2011;364:11-21.

EMPHASI HF - primární ukazatel: součet KV-úmrtí a hospitalizací pro SS

Nežádoucí účinky spironolakton vs eplerenon

**Incidence sexuálních NÚ spironolaktonu (25 mg) ve studii RALES
a eplerenonu (50 mg) ve studii EPHESUS
u nemocných se srdečním selháním**

Nežádoucí účinek	Léčená skupina (%)	Kontrolní skupina (%)
RALES (1999): spironolakton, Ø doba sledování 24 měsíců		
gynekomastie u mužů	55/603 (9)	8/614 (1)
mastodynie u mužů	10/603 (2)	1/614 (0,1)
EPHESUS (2003): eplerenone, Ø doba sledování 17 měsíců		
gynekomastie u mužů	12/2370 (0,5)	14/2326 (0,6)
impotence	21/2370 (0,9)	20/2326 (0,9)
mastodynie u žen	1/2370 (0,1)	3/2326 (0,3)

Blokátory aldosteronu

	Úvodní dávka (mg)	Maximální dávka (mg)
Spironolacton	12,5-25	50
Eplerenon	25	50
NYHA II – IV nebo po IM s dysfunkcí I, A		
Nutná kontrola draslíku. KI kalium > 5,5 mmol/l.		
Nutné kontroly renálních funkcí		

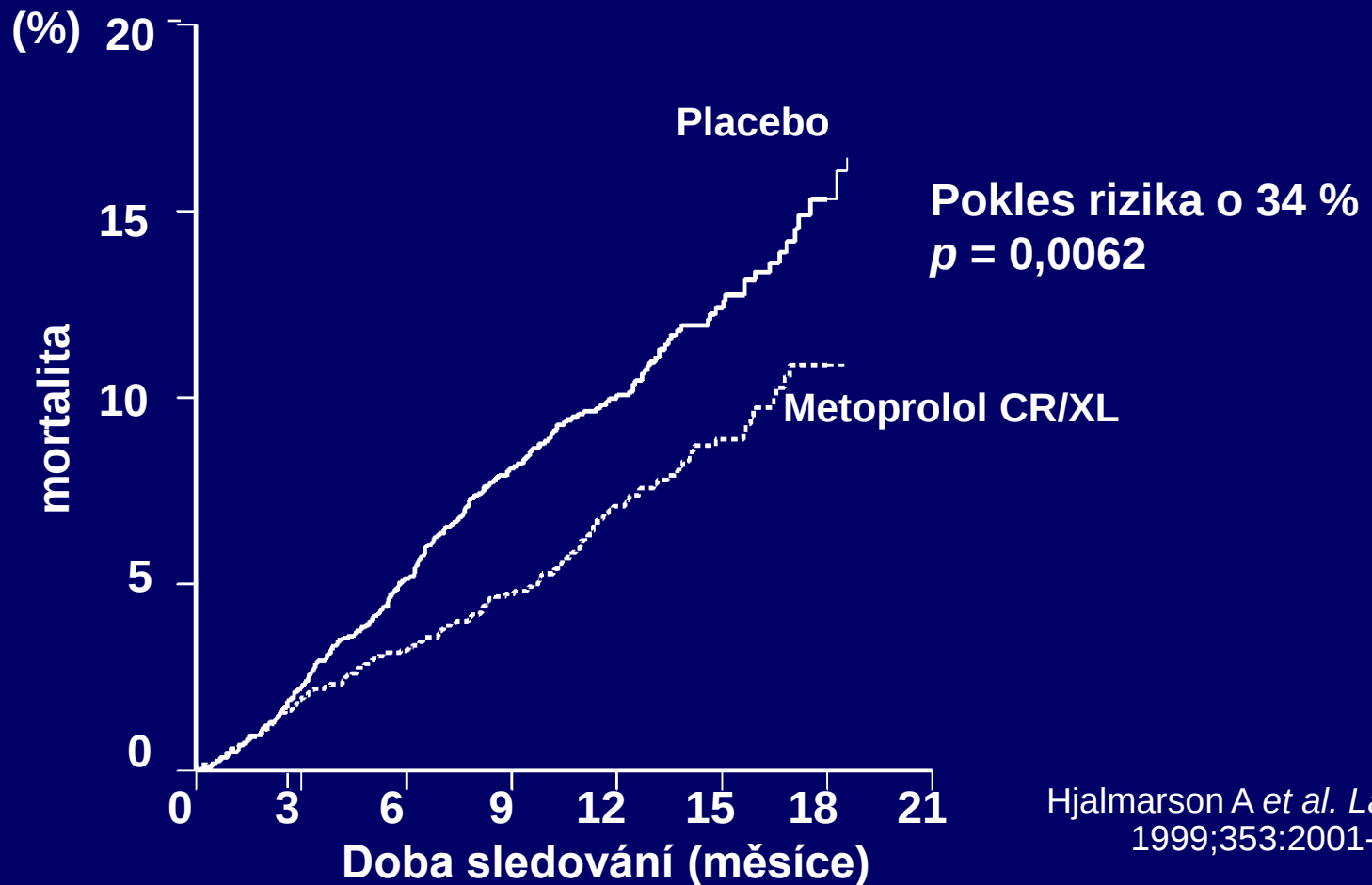
Snížení tepové frekvence

- **Betablokátory**
- **Blokátory I_f kanálu**
- **Digoxin**

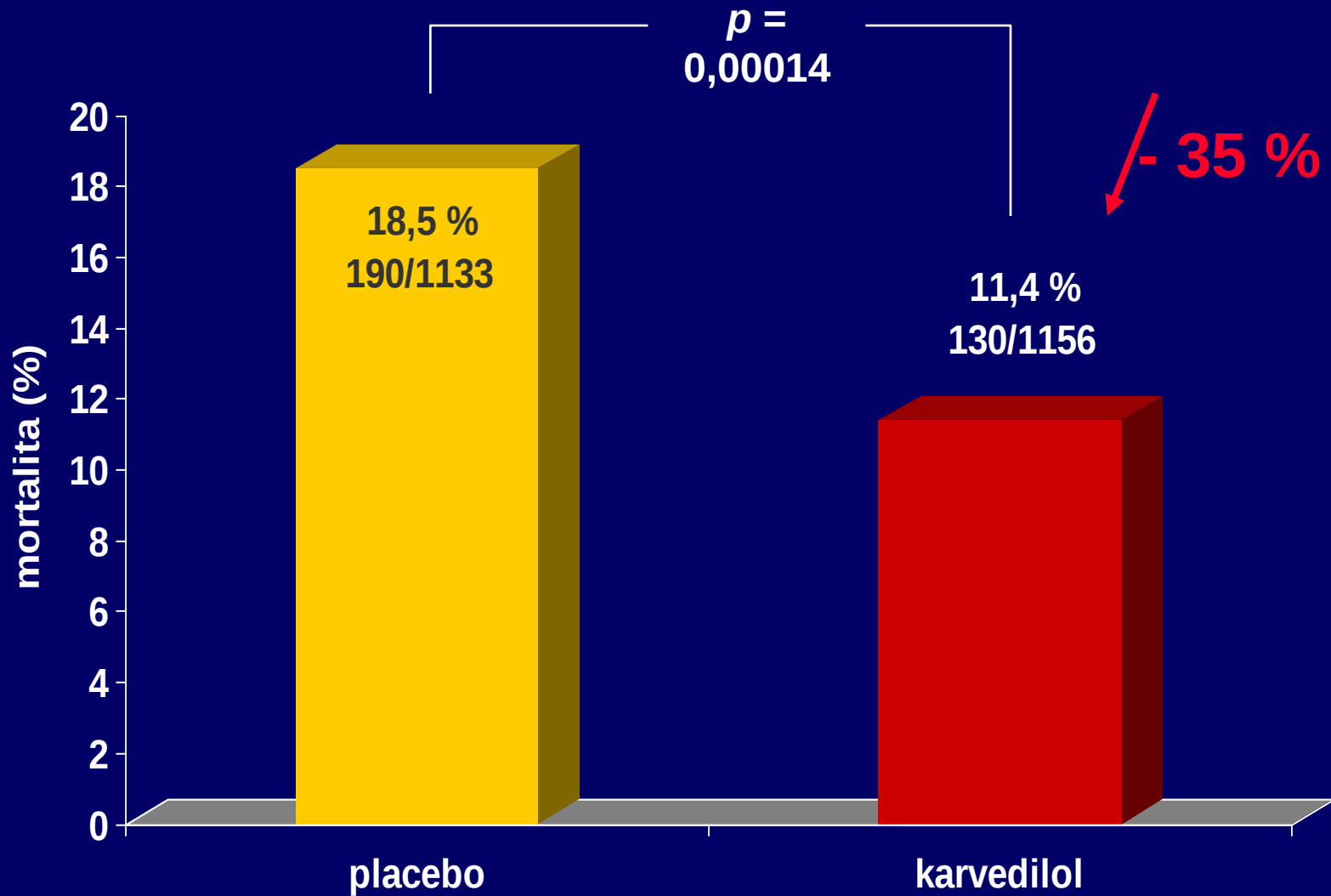

MERIT- HF

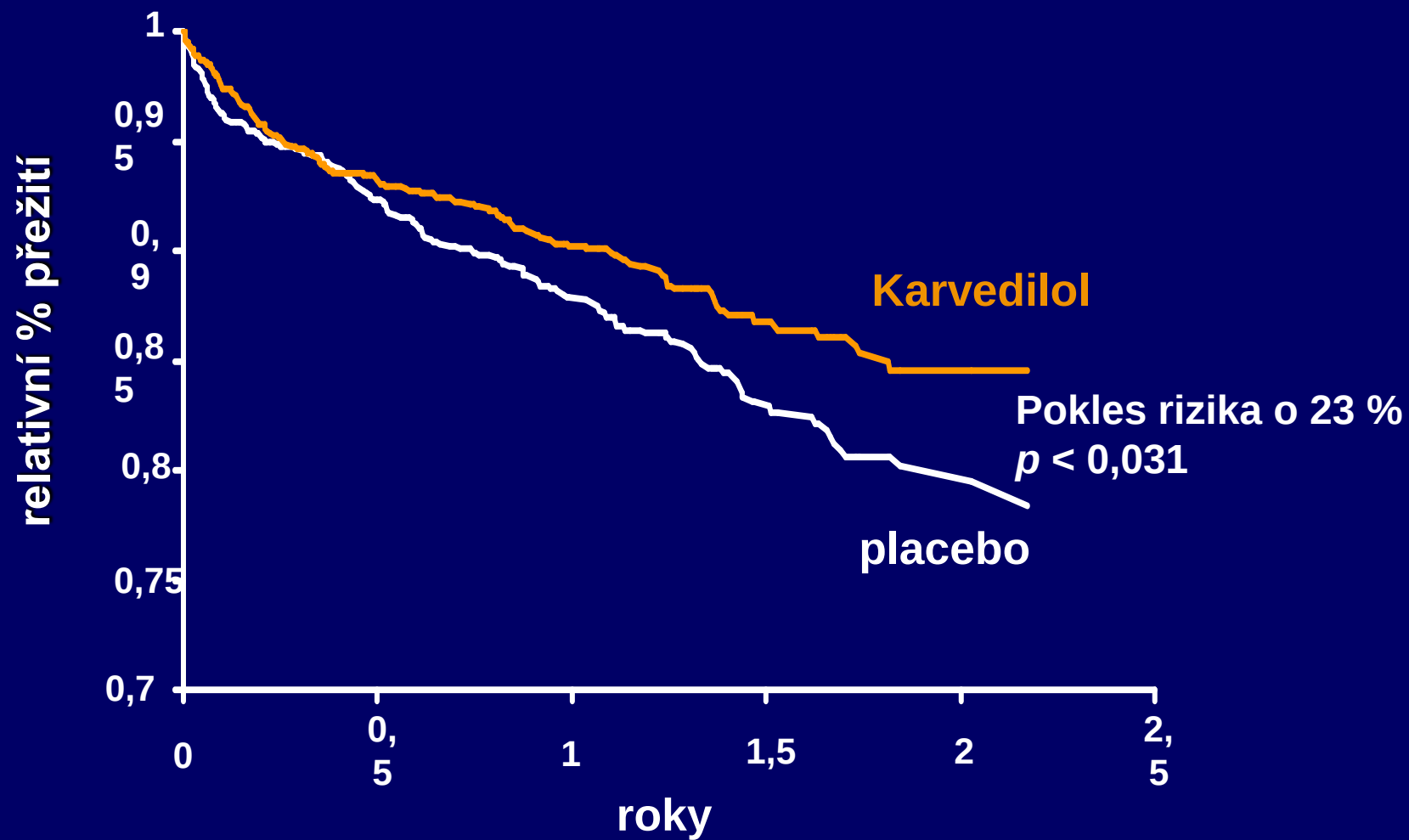
Metoprolol CR/XL Randomized Intervention Trial in Congestive Heart Failure

COPERNICUS – NYHA III-IV

CAPRICORN – NYHA I

BETA BLOKÁTORY

1.	Pacient musí být klinicky stabilní na zavedené medikaci (ACE-I, ARB, D, D). U NYHA IV stabilní na neměnné dávce perorálních diuretik.
2.	Zahajovat malou dávkou s postupnou titrací.
3.	Titrace po 14 dnech za kontroly TK, TF, klinického stavu a hmotnosti.
4.	Upozornit nemocného na možné přechodné zhoršení.
5.	Ke klinickému zlepšení dojde za 3-6 měsíců.

Betablokátory - kontraindikace

- Nebudou léčeni:
  - **TF < 50/min**
  - **TKs < 90 mmHg na inhibitech ACE**
  - **astma bronchiale**
  - **CHOPN – pod vedením kardiologa**
  - **akutní zhoršení**
  - **těžké pravostranné selhání**

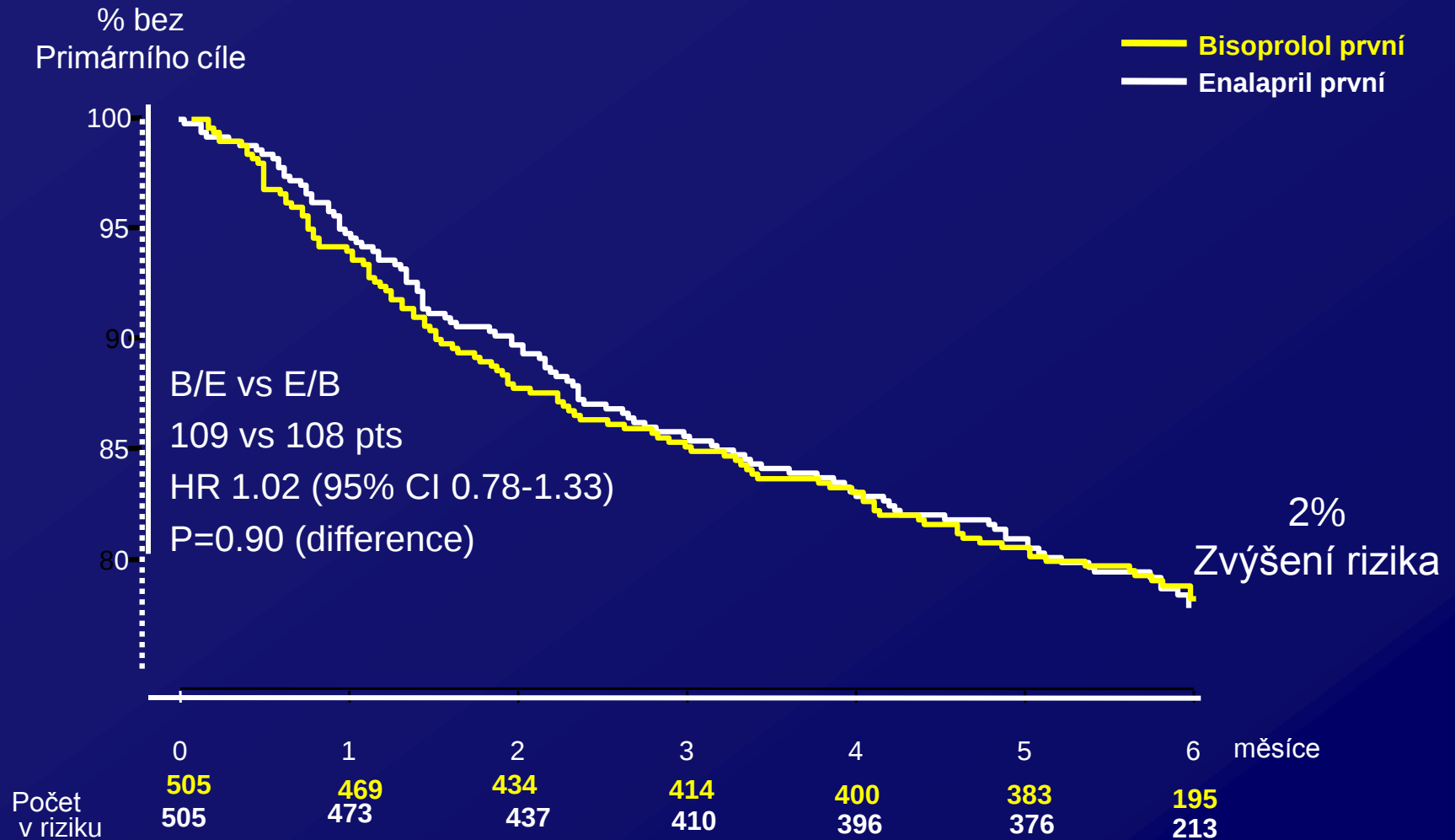

BETA BLOKÁTORY

přípravek	počáteční dávka (mg)	cílová dávka (mg)
bisoprolol	1x 1,25	1x 10
carvedilol	2x 3,125	2x 25-50
metoprolol ZOK	1x 25	1x 200
nebivolol	1x 1,25	1x 10

Primární cíl na konci monoterapie (celková mortalita a hospitalizace)

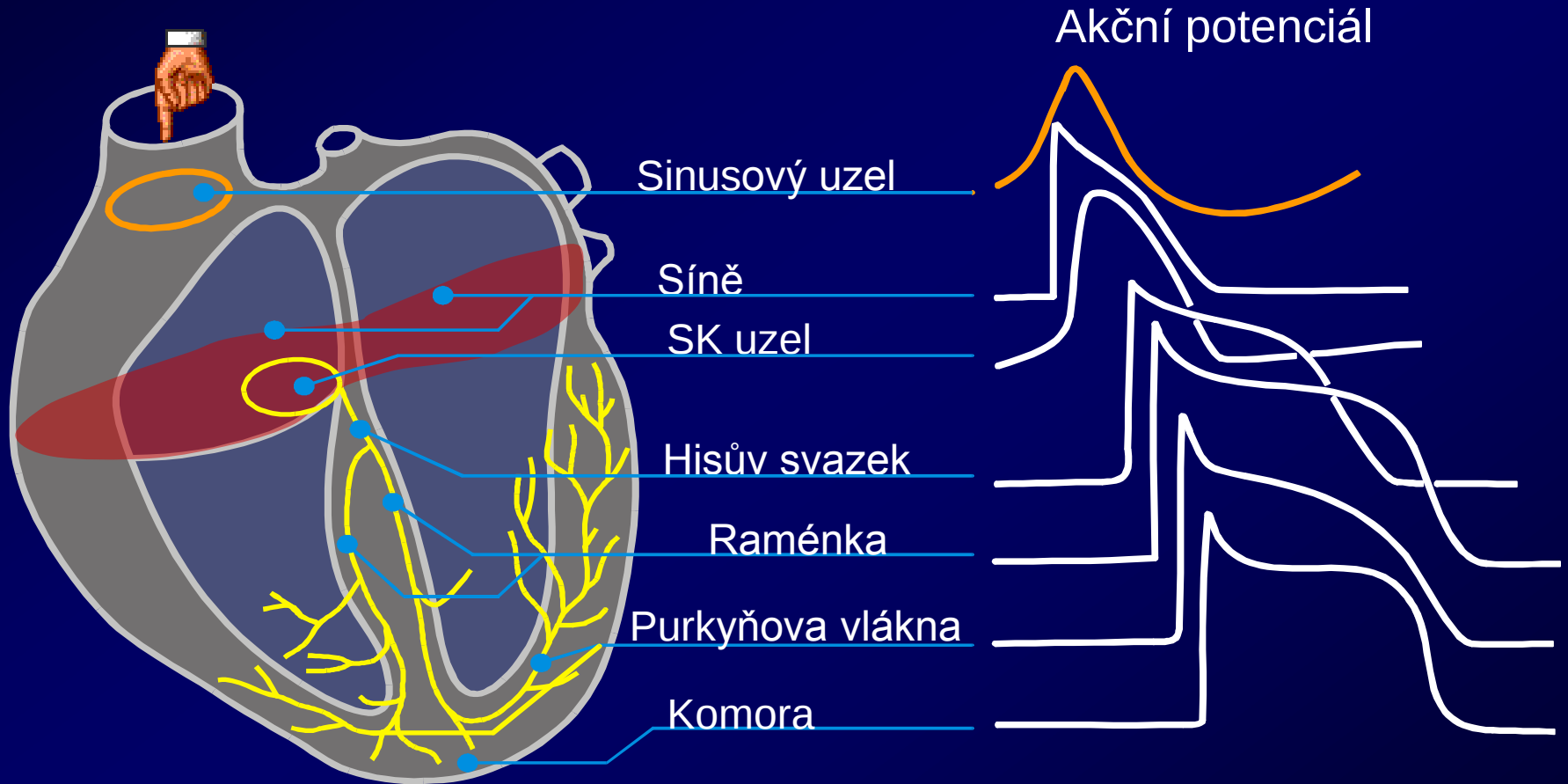

CIBIS III

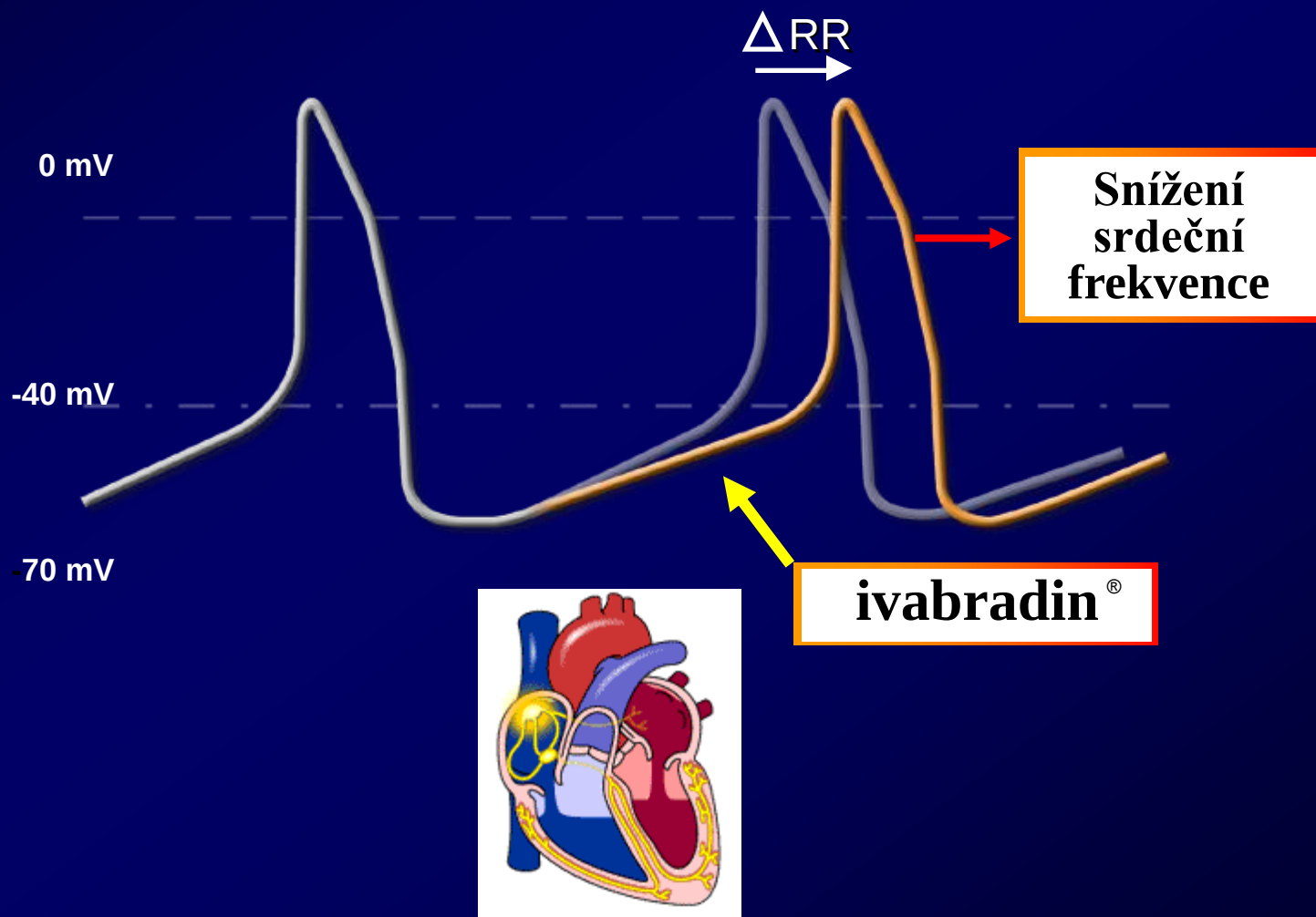

Tvorba a šíření srdečního elektrického impulsu

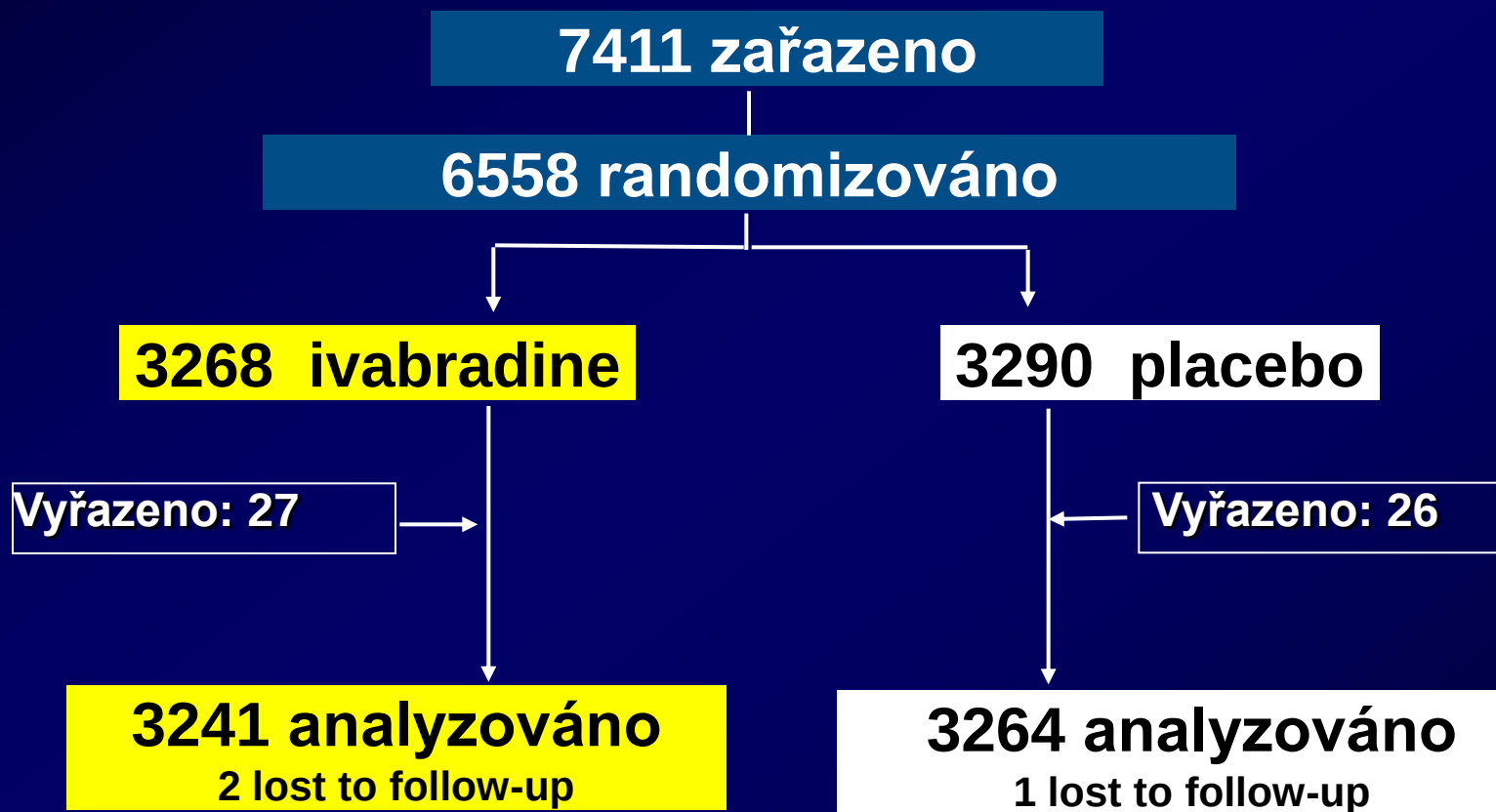
IVABRADIN

Ivabradin selektivní inhibitor I_f kanálu

Průběh studie

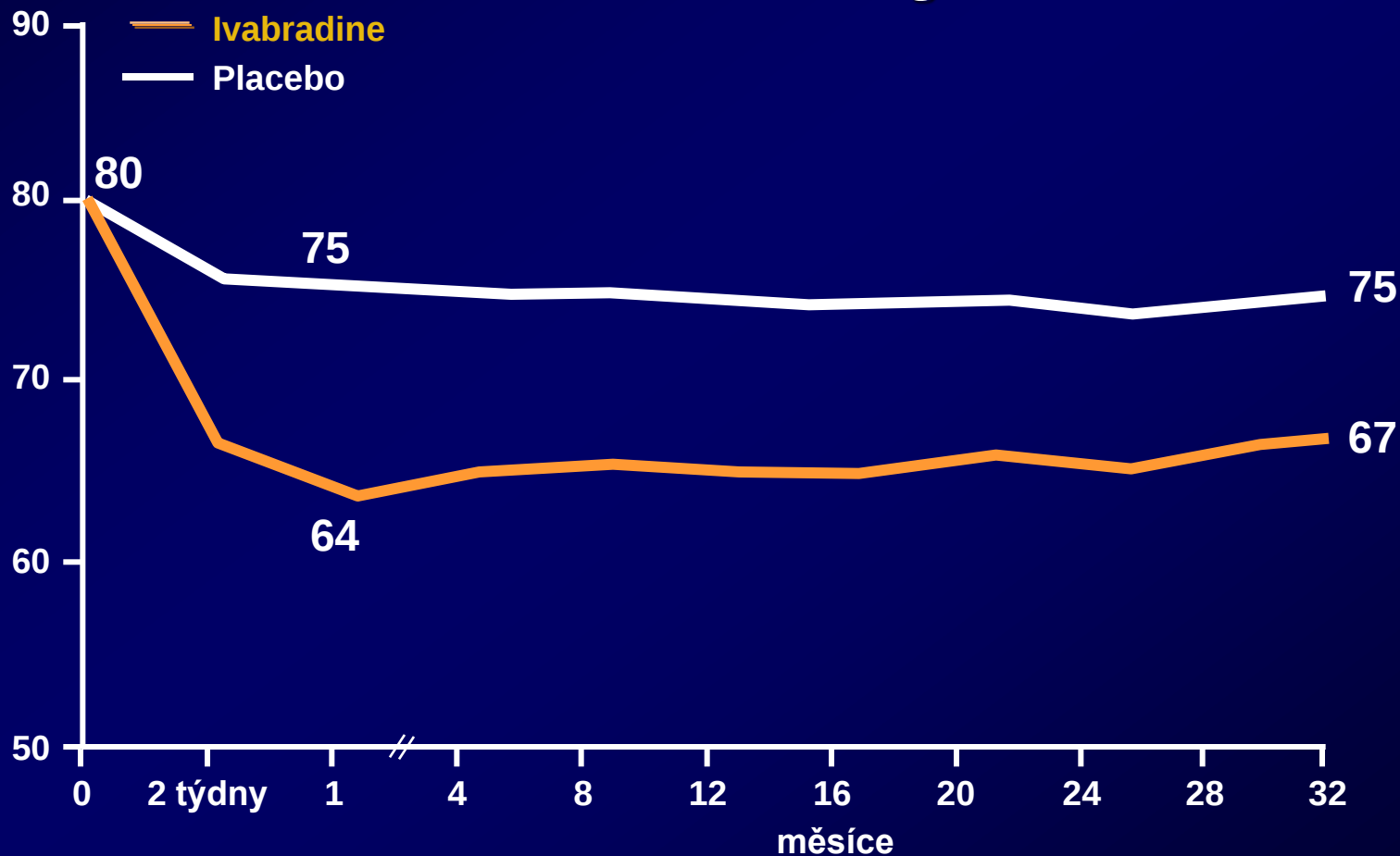
Délka studie (medián): 22.9 měsíců; maximum: 41.7 měsíců

Změny tepové frekvence

Dávka ivabradinu (průměr): 6.4 mg 2xd v 1. měsíci

6.5 mg 2xd v 1. roce

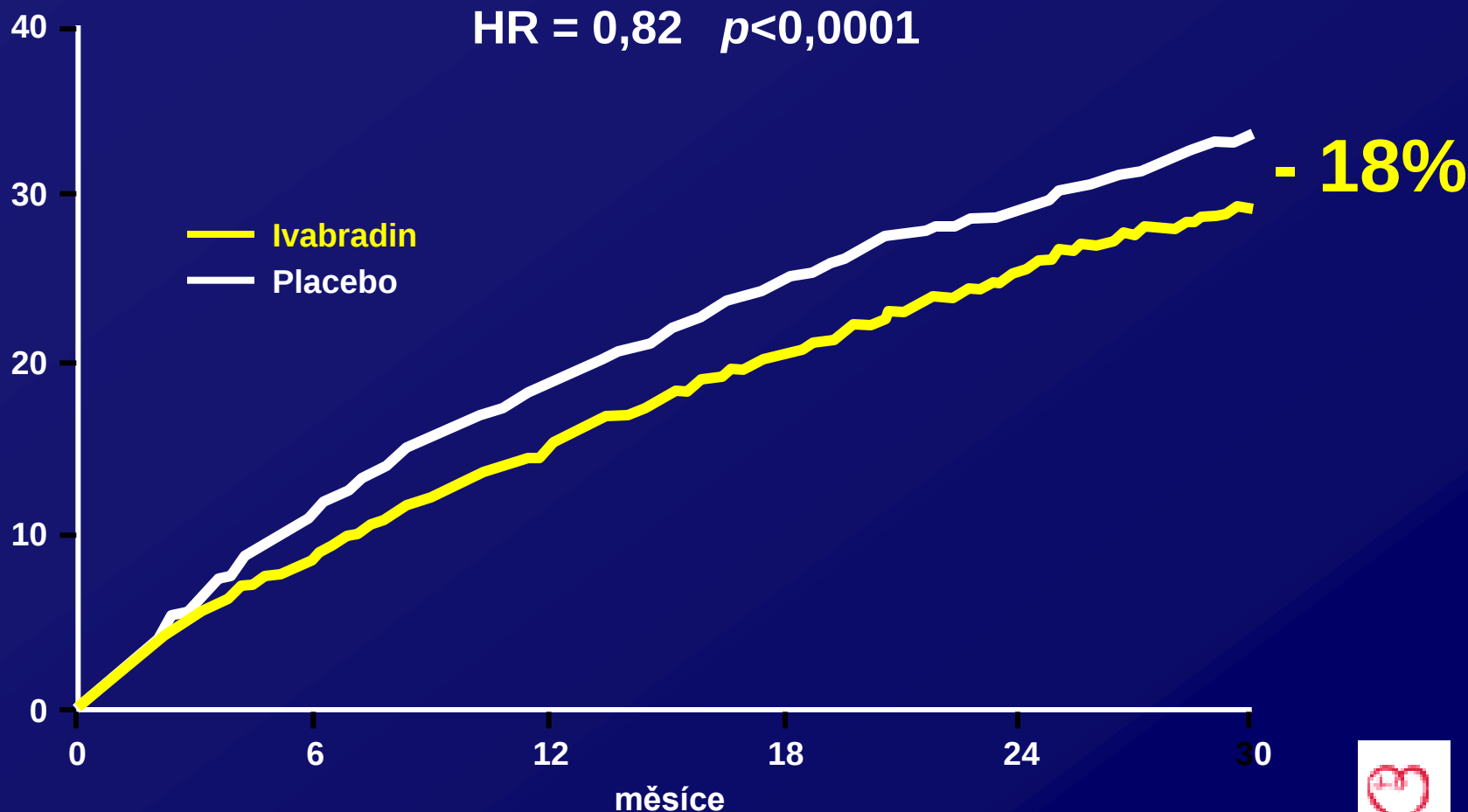
TF (tepů/min)

Primární složený cíl

Ivabradin n=793 (14,5 % za rok) Placebo n=937 (17,7 % za rok)

Kumulativní výskyt (%)

Ivabradin

**U kompenzovaného SS se sin. rytmem,
kdy navzdory max. toleranové dávce BB je
TF nad 70/min (EMA 75)**

I,B

Dávka: úvodní	2 x 5 mg
cílová	2 x 7,5 mg

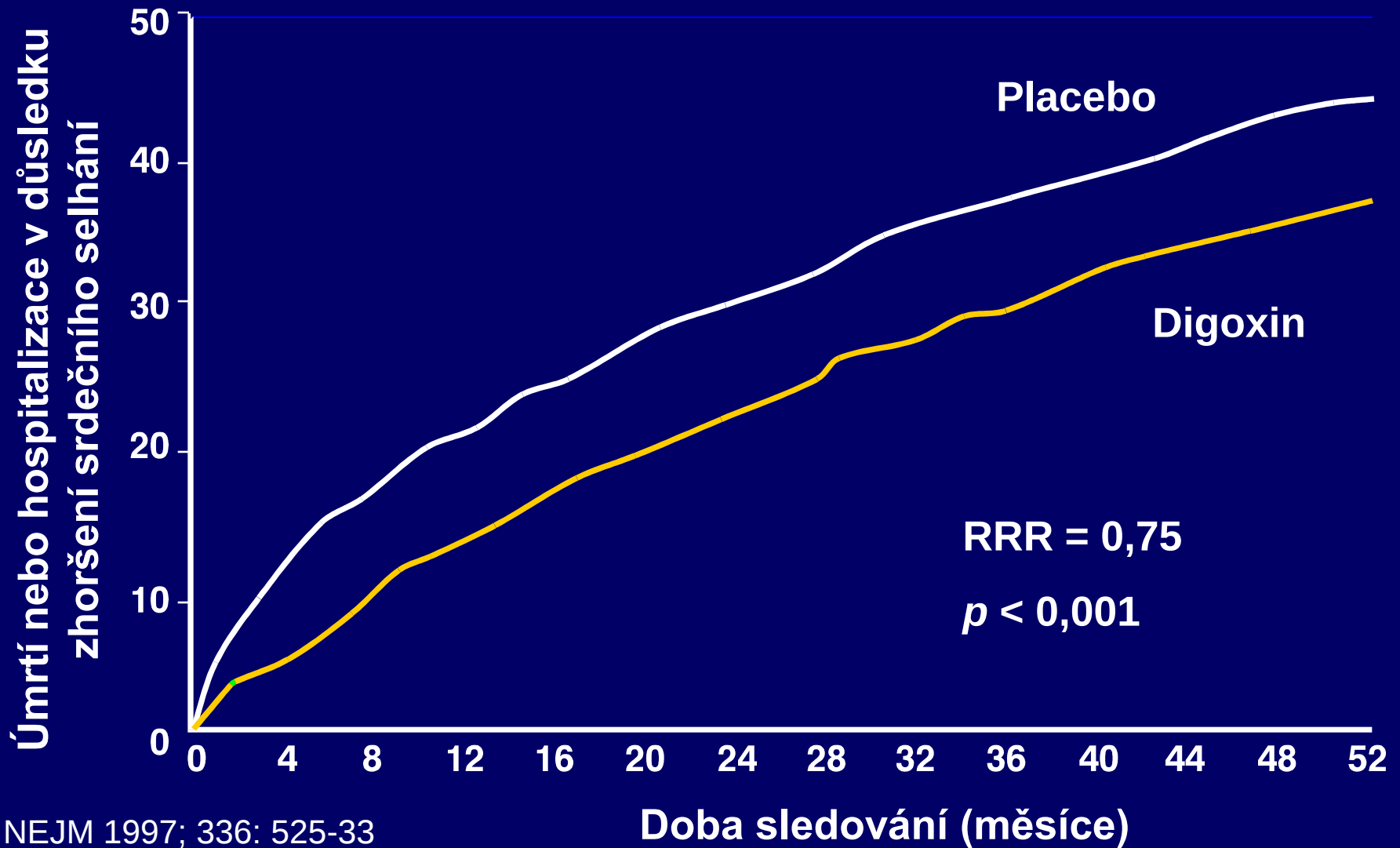
DIGOXIN

- 1. Symptomatický nemocný s tachyfibrilací síní.**
- 2. Asymptomatický nemocný s fibrilací síní ke kontrole SF.**
- 3. U nemocných se SR ve studii DIG nezlepšil prognózu snížil však počet hospitalizací. Pokud vede ke klinickému zlepšení, je indikován.**

Dop. hladina: 0,55 - 0,9 ng/ml = 0,6-1,1 nmol/L

Digoxin – studie DIG

NEJM 1997; 336: 525-33

Snížení předtížení

- **Diuretika**

DIURETIKA

	Úvodní dávka (mg)	Maximální dávka (mg)
Furosemid	20 – 40	250 - 500
HCHT	12,5 - 25	50
Chlorthalidon	12,5 - 25	50
Indapamid	1,25 – 2,5	5

Nemocný nemá mít symptomy, ani být dehydratován

Diuretika podáváme jen u symptomatických nemocných (I, C)

Mírné SS = thiazidy, pokročilé = furosemid, velmi pokročilé = kombinace

Aquaretika (tolvaptan) : EVEREST

Antiagregancia – JAK A KDY?

Kyselina acetylsalicylová (ASA)

Indikace	■ u všech nemocných, kde příčinou srdečního selhání je ischemická choroba srdeční
Dávkování	■ 100 mg/den

Antikoagulancia – JAK A KDY?

Jak a kdy podávat antikoagulancia u srdečního selhání

Indikace	Antikoagulační léčba je vhodná u nemocných s chronickým srdečním selháním a: ■ anamnézou systémové nebo plicní embolie ■ fibrilací síní ■ intrakardiálním trombem ■ po rozsáhlém Q-infarktu myokardu přední stěny s aneurysmatem ■ výraznou dilatací levé komory neischemické etiologie ■ ejekční frakcí pod 20 %
Dávkování	■ antikoagulace je účinná při INR 2,0-3,5

Další léky

Antiagregace - ASA: SS etiol. ICHS   IIa, B

Antikoagulace – tromby, emboly, FiSi   I, A
(FiSi – dabigatran – SS NYHA $\geq$ II, EF < 40%)

Hypolipidemika: SS etiol. ICHS = statin IIb, B

Antiarytmika – amiodaron – KES   IIa, C
(KI – dronedaron)

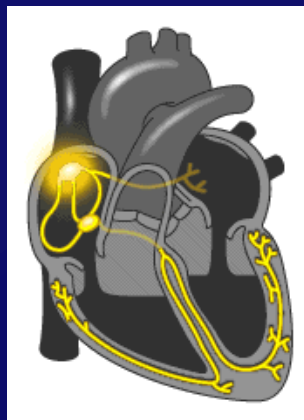
Další léčebné možnosti

- Chirurgická léčba – CABG, chlopně
- Katetrizační revaskularizace
- Kardiostimulace (BIV, ICD)
- Mechanické podpůrné systémy
- Eliminační metody (UF, HD)
- Paliativní léčba
- Srdeční transplantace

Optimalizace srdeční kontrakce a prevence náhlé srdeční smrti

Srdeční resynchronizační léčba
CRT a ICD

Kardiostimulace

1. Resynchronizační léčba je indikována u NYHA III-IV, $EF \leq 35\%$, $QRS \geq 120ms$.
2. NYHA II, $EF \leq 35\%$, $QRS \geq 150ms$
3. U NYHA IV schopnost chůze, přežití déle než rok
4. Jsou-li indikace ICD, je indikována implantace ICD BiV
5. Je indikace kardiostimulace

Ventricular Assist Devices (VAD)

bridge to transplantation

■ Extrakorporální

- Thoratec
- Abiomed BVS 5000

■ Intrakorporální

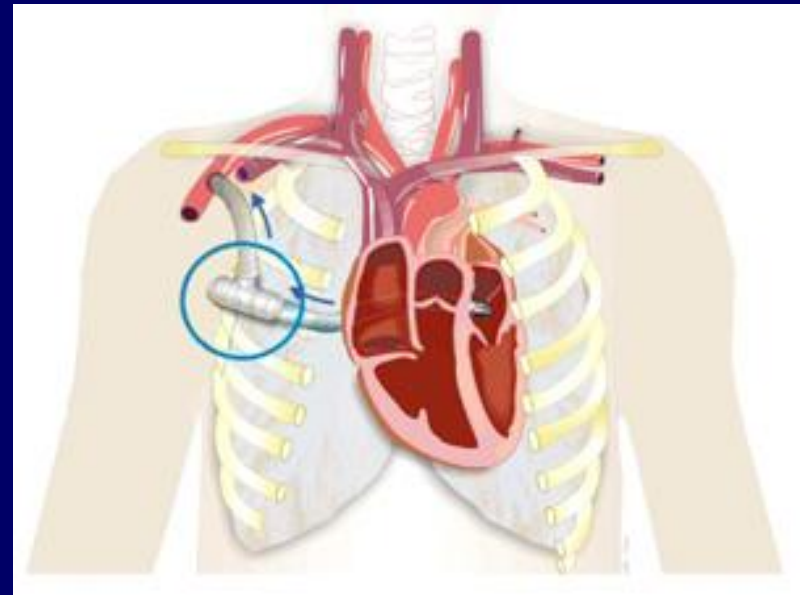
- Pulzatilní (HeartMate, Novacor)
- Nepulzatilní (Jarvik, Circulite, HeartMate II)
- Umělá srdce (CardioWest Total Artificial Heart, AbioCor TAH)

Akutní srdeční podpora nepulzatilní

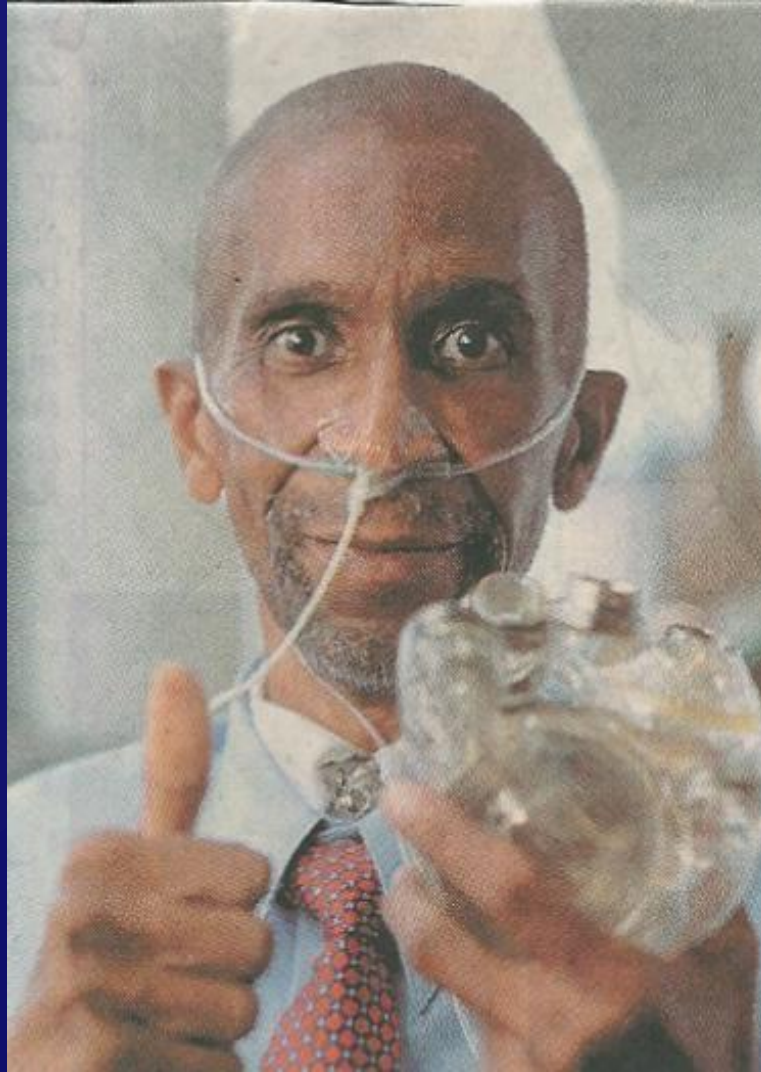

www.circulite.com

ŠANCE DO BUDOUCNA?

151 dní

BOB TOOLS
1942 - 2001

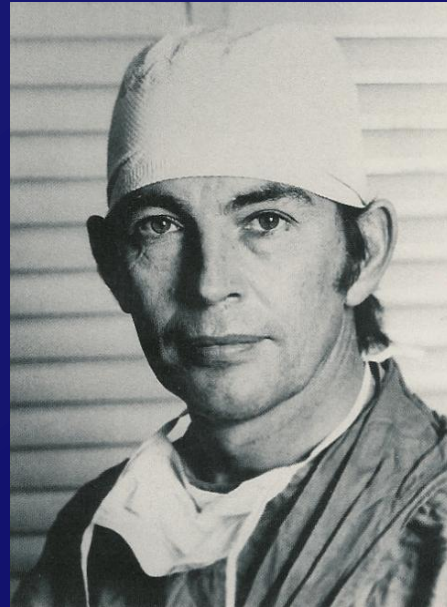
IKEM 2012
192 dní

Jakub Halík
*1974

Srdeční transplantace

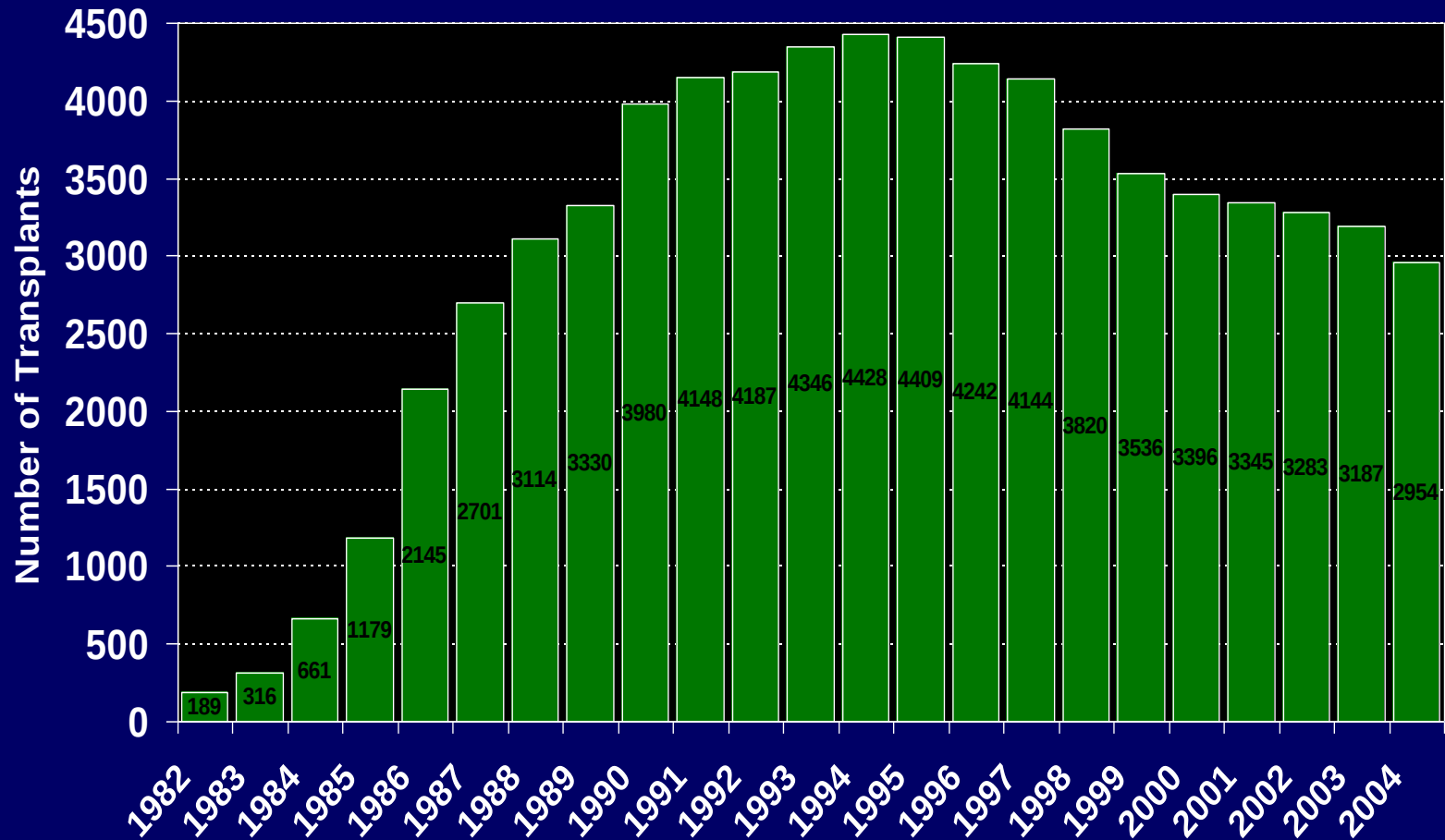
Christiaan Barnard

L. Washkanski
3.12.1967

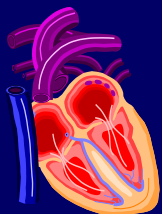
NUMBER OF HEART TRANSPLANTS REPORTED BY YEAR

ISHLT

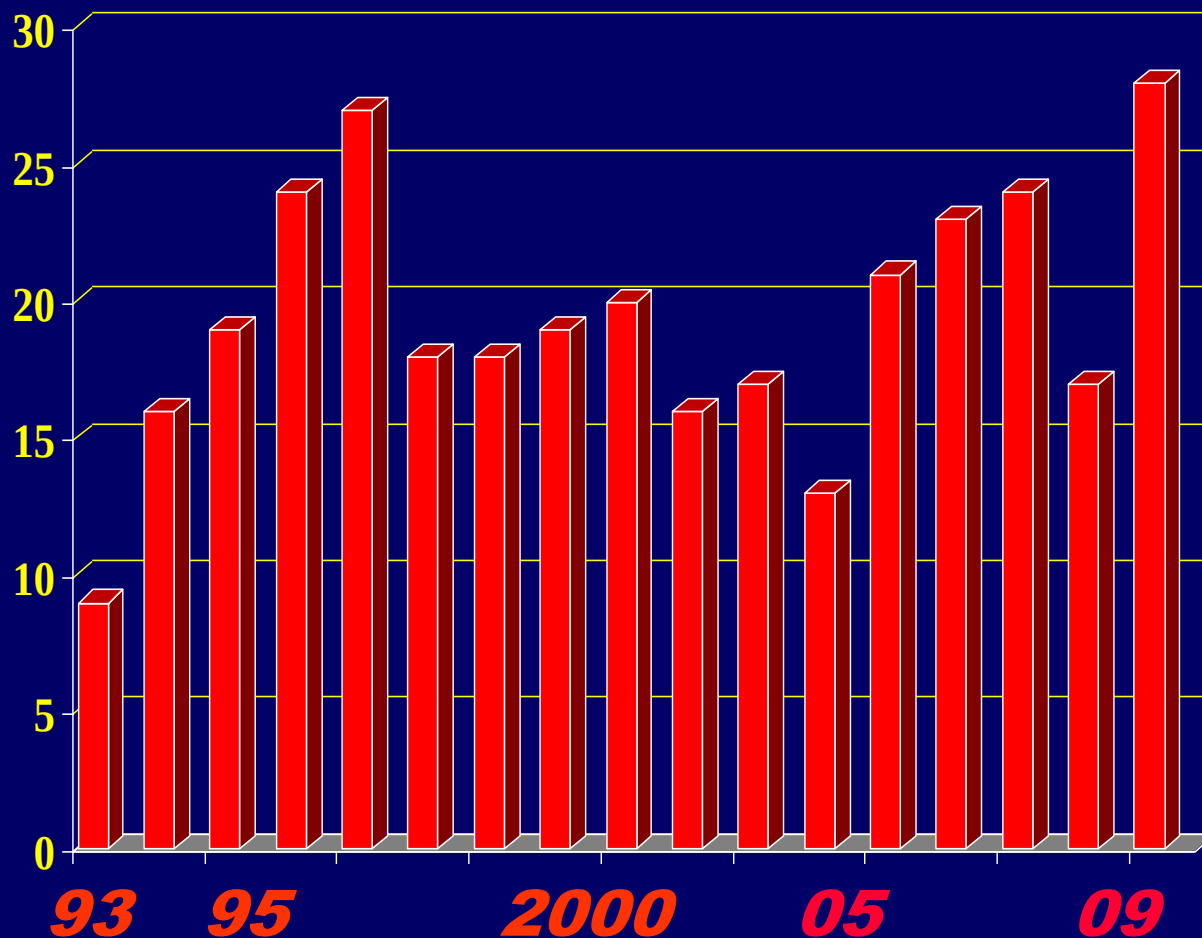
2006

NOTE: This figure includes only the heart transplants that are reported to the ISHLT Transplant Registry. As such, this should not be construed as evidence that the number of hearts transplanted worldwide has declined in recent years.

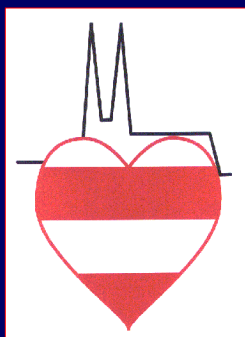
POČTY OTS Brno

počty

Transplantace srdce

Přežívání pacientů po OTS v Brně a ve světě

Roky	ISHLT	Brno
1	81%	85%
3	74%	77%
5	68%	72%
10	50%	62%

Děkuji Vám za pozornost

www.kardio-cz.cz